

ΓΙΑΝΝΗΣ ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ

Ο Μεγάλος Θανατικός

Σκίτσα
Θανάσης Δήμου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

Αθήνα 1981 Ι.

Στους επιζώντες

Ο Μεγάλος Θανατικός

Το 1981, τη χρονιά που έγραφα και εκδόθηκε *Ο Μεγάλος Θανατικός*, δεν φανταζόμουν ότι, παρά τον δυσοίωνα τίτλο του, είχε έρθει για να μείνει. Μερικά χρόνια αργότερα, ένα άλλο βιβλίο μου, με τον πένθιμο τίτλο *Πεθαμένο Λικέρ*, απέδειξε ότι... λίγη θανατίλα στην υπέροχη κατά τα άλλα ζωή μας δεν βλάπτει!

Ο *Θανατικός*, βέβαια, αντανακλούσε τότε την απόλυτη σιγουριά μου πως το βιβλίο θα το διάβαζαν οι –μετρημένοι στα δάχτυλα– μυημένοι στην γκροτέσκα διάθεσή μου απέναντι στα μεγάλα μυστήρια της ζώνης του λυκόφωτος. Σελίδα προς σελίδα, σχεδόν κάθε βράδυ, διάβαζα φωναχτά την εξέλιξη του παρθενικού μου μυθιστορήματος – κάτι μεταξύ σόου και μιας υποψίας σοβαρότητας. Όσο προχωρούσαν αυτές οι φιλολογικές βραδιές, με ακροατές στενούς φίλους, δημοσιογράφους και ηθοποιούς, καταλάβαινα διαίσθητικά πως οι σελίδες μου δεν χρειάζονταν τόσο υπονομευτικό φως, για να μην πω... κανιβαλισμό.

Τελικά, κατέληξα πως ήταν μια ιστορία που κανονικά έπρεπε να εικονογραφηθεί με την αιρετική εικαστική ματιά των κόμικς. Μεσ στο μυαλό μου ζωγράφιζα τον περίγυρο του αδικημένου από τη ζωή ήρωά μου, που αναπτύσσει

αναγκαστικά αντισώματα για να υπερασπιστεί την ηθική του κακού. Ένας άγρια μοναχικός, ανάπηρος άντρας, που αναπληρώνει την αδυναμία του να ζήσει φυσιολογικά με μια μεταφυσική δαιμονική ικανότητα να επηρεάζει τα χειρότερα ένστικτα κάποιων γειτόνων του. Κάνοντας το δωμάτιό του εργαστήριο θανατερών συντεταγμένων –λίγη φυσική, λίγη χημεία, μπόλικος θυμός και ελάχιστες τύψεις–, θα ξαμοληθεί με άφατη εκδικητικότητα προς τους υγιείς, τους ωραίους και τους προνομιούχους, κρατώντας ωστόσο το δικαίωμα σε μια αντίστιξη καλοσύνης...

Κάτι τέτοια είχα κατά νου και συνέχιζα ακάθεκτος, στο περιθώριο βέβαια της δουλειάς μου. Γιατί το 1981 εργαζόμουν ακόμη ως συντάκτης στο πολιτιστικό τμήμα της εφημερίδας *Ελευθεροτυπία*, γράφοντας παράλληλα έργα για το θέατρο, εικονογραφώντας τα παιδικά θεατρικά μου και σχεδιάζοντας τα κοστουμια όταν αυτά παρουσιάζονταν στη σκηνή.

Το ΠΑΣΟΚ βρισκόταν θριαμβευτικά πια στην εξουσία, ο σοσιαλισμός κάλπαζε στα κομματικά κυρίως ιπποφορβεία, η «επάρατος δεξιά» έδειχνε να αποτελεί παρελθόν, η αξιοκρατία υποτίθεται πως καθιέρωνε νέα ήθη με λαχανί πάντα αποχρώσεις στα μέχρι τότε μετερίζια του συντηρητισμού κι εγώ... εγώ, τη χρονιά εκείνη, ανακάλυπτα ενθουσιωδώς τη Νέα Υόρκη στο πρώτο μου υπερατλαντικό ταξίδι.

Κάποια στιγμή, με την προτροπή φίλων, αποφάσισα να εκδώσω τον *Μεγάλο Θανατικό*, χωρίς να είμαι και τόσο βέβαιος για τον τίτλο. Μάλλον φοβόμουν μήπως θεωρηθεί ασέβεια προς το θαυμάσιο έργο του Μάνου Χατζιδάκι *Μεγάλος Ερωτικός* ή προς τον πολύτομο *Μεγάλο Ανατολικό*

του Εμπειρικού, ζηλεύοντας σαν τρελός τους επιβάτες εκείνου του επεισοδιακού υπερωκεανίου που διέσχιζε με κύρος Πρίαπου τις θάλασσες.

Ο φόβος ξεπεράστηκε γρήγορα –τότε μια έκδοση σήμαινε βουτιά σε όχι και τόσο ρηχά νερά–, κι έτσι κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Αστέρι, που λίγο αργότερα ονομάστηκαν Ασάρτη, με εξαιρετες επιλογές – και συνεχίζουν έτσι μέχρι σήμερα. Ωστόσο, οι συγγραφικές μου φιλοδοξίες δεν δρασκελούσαν εύκολα το κατώφλι του εκδοτικού οίκου, οπότε ο *Θανατικός* προσφερόταν κυρίως σε φίλους, σαν δώρο.

Στα βιβλιοπωλεία δεν δημιουργήθηκε κανένας συνωστισμός για το πόνημά μου, αλλά είχα δύο πολύ ενθαρρυντικά σημειώματα. Το ένα ήταν από τον αείμνηστο Φρέντυ Γερμανό, με τον οποίο συνυπήρχαμε στην *Ελευθεροτυπία* το άλλο –και πιο σημαντικό για μένα– από έναν πολύ νεότερό μου συγγραφέα, που ωστόσο είχε κάνει αίσθηση με το πρώτο του μυθιστόρημα. Ήταν ο Πέτρος Τατσόπουλος.

Ο *Μεγάλος Θανατικός*, μην έχοντας ταρακουνήσει την αγορά του βιβλίου, χλώμιασε στα ράφια, εγώ συνέχισα να κάνω αυτά που έκανα, όμως ο μύκητας του γραψίματος –για πεζογραφία μιλώ πάντα– με έσπρωξε την επόμενη χρονιά, δηλαδή το σωτήριο έτος 1982, στο δεύτερο συγγραφικό μου εγχείρημα, στο ύφος κι αυτό του *Θανατικού*. Ήταν η *Οικογένεια Μπες-Βγες*, ένα βιβλίο που προβληματίσε τους οικείους μου για την ψυχική μου ισορροπία και όχι μόνο.

Η *Οικογένεια* βρήκε φιλοξενία στον εκδοτικό οίκο Κάκτος, του μακαρίτη Οδυσσέα Χατζόπουλου, που βρισκόταν έναν όροφο κάτω από την *Ελευθεροτυπία*, στο νούμερο 57

της Πανεπιστημίου. Η τύχη της *Μπες-Βγες* δεν ήταν και τόσο διαφορετική από εκείνη του *Θανατικού*. Πολλά χρόνια αργότερα και τα δύο αυτά βιβλία έγιναν cult αναγνώσματα, όμως ήδη είχε κυλήσει πολύ νερό στο αυλάκι...

Στον *Μεγάλο Θανατικό*, που σήμερα ο Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος και οι εκδόσεις Διόπτρα κυκλοφορούν σε επετειακή έκδοση για τα σαράντα χρόνια μου στον χώρο του βιβλίου –«καλά σαράντα», όπως λέμε–, έχω συμπαραστάτη τον ταλαντούχο Θανάση Δήμου, που αφηγείται εικαστικά την ιστορία με τη δική του ματιά, χωρίς να παραλείπει το ιστορικό πλαίσιο του πολιτικού και κοινωνικού παροξυσμού του 1981. Με τον Δήμου έχουμε συνεργαστεί και σε ένα σατιρικό μου έργο, το *Βιβλικοί Ήρωες με Χαμηλά Λιπαρά*, που εκδόθηκε από τα Ελληνικά Γράμματα το 2019.

Το 1981, όταν πρωτοκυκλοφόρησε ο *Μεγάλος Θανατικός* από την Αστάρτη, το εξώφυλλο ήταν μια σύνθεση του φίλου γραφίστα Γιώργου Παλυβίδα, ενώ το σκίτσο της αφεντιάς μου (όπως ήμουν τότε...) το είχε φιλοτεχνήσει ο φευγάτος πρόωρα Διογένης Καμένος. Από τους φίλους της *Ελευθεροτυπίας* κι αυτός...

Ο *Μεγάλος Θανατικός* διεκδίκησε στα χρόνια που ακολούθησαν άλλα δύο εξώφυλλα: ένα με μια μορφή του Βίλχελμ Χάινριχ Ότο Ντιξ, στην επανέκδοση της Αστάρτης, και άλλο ένα με πίνακα του Λούσιαν Φρόιντ, στις εκδόσεις Καστανιώτη. Το πέμπτο εξώφυλλο, στη Διόπτρα, είναι βέβαια του Θανάση Δήμου, που εν μέσω πανδημίας και άλλων «θανανατικών» δούλεψε τα σκίτσα του μυθιστορήματος – και τον ευχαριστώ από καρδιάς...

Μ' εκείνα και μ' ετούτα, πέρασαν τα χρόνια... Κι όσο

για τον ήρωά μου, να που συνεχίζει να μου υπενθυμίζει το αξεδιάλυτο μυστήριο και τη ματαιότητα του καλού και του κακού... Όταν ο *Θανατικός* κυκλοφόρησε σε μια έκτακτη έκδοση με την εφημερίδα «Πρώτο Θέμα», το εξώφυλλο το φιλοτέχνησα ο ίδιος.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ

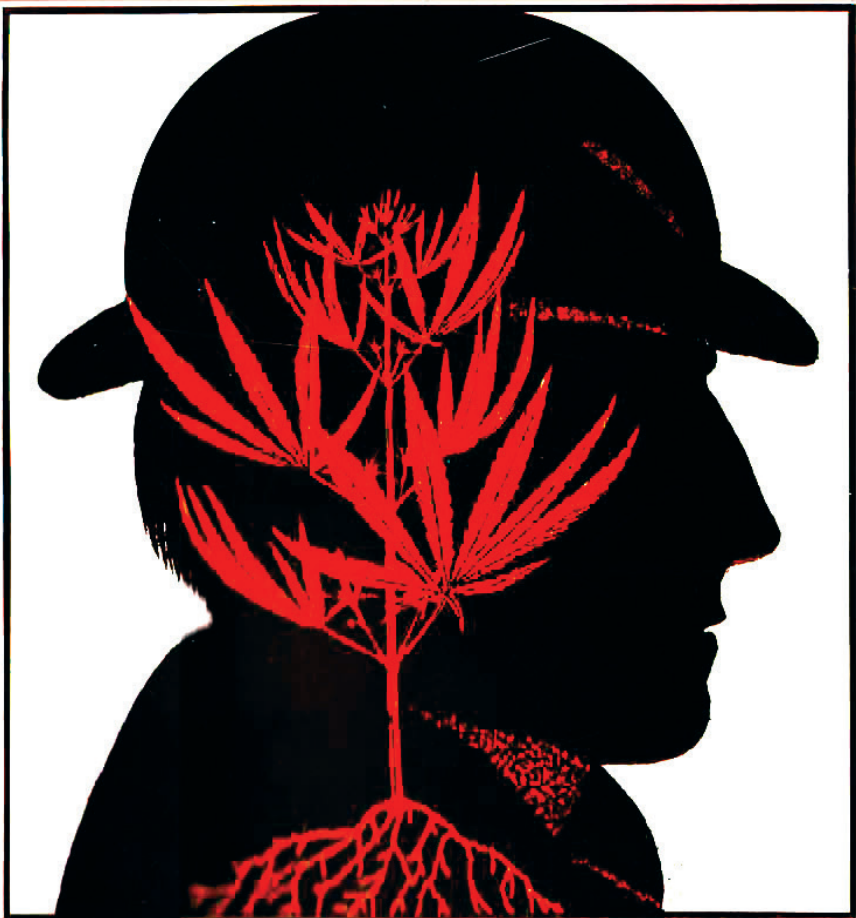
(σκίτσο του Γιάννη Ξανθούλη από τον Διογένη Καμμένο)

εκδόσεις
αστέρι

Γιαννης Ξανθουλης

ο μεγάλος θανατικός

1981, Εκδόσεις Αστέρι

ΓΙΑΝΝΗΣ ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ

Ο μεγάλος θανατικός

ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΑΣΤΑΡΤΗ

1992, Εκδόσεις Αστάρτη

Ο μεγάλος θανατικός

ΓΙΑΝΝΗΣ ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ

2019, Εκδόσεις Πρώτο Θέμα

Τώρα ζω σ' αυτό τον φριχτό δρόμο με το όνομα του Κλεμανσώ. Παρακμιακός όπως κι εγώ, γεμάτος από γιώτα κι εργαστήρια ζαχαροπλαστικής. Πού και πού ατενίζω τις κιλότες τής απέναντι, μια λουρίδα η καθεμιά, σαν μαύρα έντομα –πάντα μαύρο είναι το χρώμα–, τόσο που ξεγελιέται η Κάντο Χενεράλ και θαρρεί ότι ο καλός αέρας της οδού Κλεμανσώ θα τις φέρει πάνω στα τρυφερά της φύλλα και θα τις καταπιεί. Η Κάντο Χενεράλ είναι ένα δημοκρατικό σαρκοφάγο φυτό, ένα απ' τα πρώτα μου δημιουργήματα στο σπίτι που μένω εδώ και πολλά πολλά χρόνια.

Η Κάντο –έτσι τη φωνάζω χαϊδευτικά– ξεκίνησε σαν αθώα αροκάρια, για να εξελιχθεί αργότερα σε εντομοφάγα –εξού και η νοσταλγία για τις κιλότες-έντομα– και πιο μετά σε μπριζολοφάγα, σε μπιφτεκοφάγα, ώσπου να φτάσει στον τελικό της σκοπό και να αρχίσει να γεύεται ανθρώπινη σάρκα – αφτιά ή και μύτες ηλίθιων ρομαντικών.

Ο αδελφός μου, που εξακολουθεί να μένει μαζί μου, επιμένει ότι παιδιάρίζω. Ότι το σοκ που έπαθα πριν από δεκαοχτώ χρόνια με ανάγκασε να βουτήξω όπως όπως στη ζέχνουσα παιδική μου ηλικία. Δεν θέλει να με δει ψυχρά, σαν έναν δολοφόνο ευαίσθητο με εκτεταμένη φαντασία,

ούτε καν σαν ένα τέρας, κάτι σαν το κινηματογραφικό Άλιεν ή σαν τους δολοφόνους του σινεμά που ποτίζουν λουλούδια, που γίνονται μανιακοί με την καθαριότητα, με τη μουσική ή και με την ποίηση. Έτσι επιμένει να με βλέπει και διδάσκει πάντα μαθηματικά σε κουμπούρες μαθητές, θύματα του αυνανισμού εν γένει, ζώντας εύπορα.

Για μένα καμιά ανησυχία. Με πληρώνει ακόμη η ασφάλεια και η Εκκλησία της Ελλάδος. Πριν από δεκαοχτώ χρόνια ένα αυτοκίνητο της Αρχιεπισκοπής –με τέσσερις μητροπολίτες κουτσομπολεύοντες και με οδηγό τεκνό, από αυτά που έχουν σαφή ίχνη ορφάνιας και πρωκτολαγνείας– με κόλλησε στον τοίχο της Μονής Πετράκη. Το κόλλημα ήταν τραγικό, γιατί είχε σαν συνέπεια να χάσω τα δυο μου πόδια και τα δέκα μου δάχτυλα. Έντεκα, για την ακρίβεια, γιατί απ’ το αριστερό μου πόδι, εκεί γύρω στα δεκαπέντε, είχε εκβραστεί άλλο ένα επιπλέον δάχτυλο, σαν δείκτης, πράγμα που σήμαινε ότι αργά ή γρήγορα θα ‘μπαινα στην Κωνσταντινούπολη. Μην κοιτάτε που τώρα το λέω έτσι. Τότε ήταν οικογενειακή μας κατάκτηση.

Από τότε η Εκκλησία πληρώνει και ίσως είμαι ο μόνος Έλληνας που πληρώνεται από την Εκκλησία. Εκείνη το λέει «αποζημίωση εφ’ όρου ζωής», υπολογίζοντας, λόγω εγκληματικής μοιρολατρίας, ότι θα τελειώσω σύντομα τις μέρες μου πάνω σ’ ένα αναπηρικό καρότσι. Αλλά γελιέται τραγικά.

Όλα αυτά ήταν αφορμή να μισήσω, ανανεωμένος, ξανά τον χριστιανό Θεό και, χωρίς σπουδαίες παραχωρήσεις στον Βεελζεβούλ, να εκσφενδονίσω τα μυαλά μου πάνω απ’ την τσιμεντένια ηλιθιότητα της Αθήνας. Πολύ πιο πάνω, κραυγάζοντας κάτι ανάλογο μ’ εκείνο το στομφώδες «ή ταν ή

Αγρόπνια Ι.

επί τας», που σαν πιτσιρικάς το βελτίωνα, πάλι για δικούς μου λόγους, ως «ή ταν ή τας κεμπάπ». Έτσι, έπεσα με τα μούτρα στη γνώση και στην παρατήρηση. Χωρίς πόδια, αισθάνεσαι ένα γόνιμο κενό από κάτω σου. Και λέω «γόνιμο», γιατί ο τρόμος ότι κάτι χάσκει κάτω απ' τον κώλο σου αποτελεί τριπλούν σοκ για έναν όχι και τόσο συνηθισμένο εγκέφαλο.

Δύο χρόνια παρατηρούσα βουβός την ανθρώπινη φύση. Με κιάλια, με γυμνό οφθαλμό, με την αφή, μέσα από μαθηματικά, μέσα από τις πιο απλές κινήσεις, μέσα από τη σιωπή των καθημερινών αναπνευστικών κινήσεων και προπαντός από την πρακτική χημεία. Μετά πέρασα στην παρατήρηση των αντικειμένων. Στη γνώση του μετάλλου. Διάβασα χιλιάδες φυλλάδια και βιβλία με εγκληματικούς συμβολισμούς και καταχάρηκα τη γερμανική εγκληματική φαντασία, την εβραϊκή αμυντική, τον ρωσικό προγραμματισμό για μελλοντικές καταστροφές εκτεταμένης επιρροής, με αποκορύφωμα τη σύγχρονη αμερικανική βιολογική εξοντωτική.

Τέλος, ενώ έμπαινε ο δέκατος χρόνος αναπηρίας, λούστηκα ένα χεράκι με τη φιλοσοφία του Θιβέτ –ομολογώ ότι αυτές οι αναμονές και οι μεταφυσικές μεταθέσεις μού τη σπάσανε– κι ύστερα πια έβγαλα τις πρώτες μου λέξεις, ολοκάθαρες και υγρές: «Κα-λη-σπέ-ρα. Γραβιέρα».

Το γεγονός ότι μίλησα γιορτάστηκε με πολυλογία, με ερωτήσεις, με κουτά ανέκδοτα, με τραγουδάκια, απ' αυτά που εμπνεύστηκε ο Ελύτης κάνοντας κρόουλ στα νερά του Αιγαίου, κι άλλες μπουρδες κορυφής. Και με κεφτέδες. Δεν υπάρχει γιορτή ή επέτειος που να μη σφραγίζεται με έναν κεφτέ.

Στα δέκα χρόνια της απόλυτης σιωπής ενίσχυσα την

όραση και την προσοχή, τη δυνατότητα να συγκεντρώνομαι σε ένα αντικείμενο. Έτσι, πέρασα έξι μήνες με σημείο συγκέντρωσης μια τεράστια γλάστρα στο απέναντι μπαλκόνι. Κάποια στιγμή το φυτό δεν άντεξε. Πέθανε σπάζοντας με θόρυβο μικρομεσαίας βόμβας τη γλάστρα και βγάζοντας τις έντρομες ρίζες του μέσα απ' τα σπασίματα, ένδειξη ότι παραδίδεται σ' αυτό το διαβρωτικό όσο και θανατηφόρο φλερτ που του 'κανα.

Από κει και πέρα σχεδόν μάντευα την εφαρμογή των προθέσεων μου πάνω στα δικά μου φυτά. Εξυπνότερος δέκτης απ' την αρχή αποδείχτηκε η αροκάρια. Ένα πρωί εξαφάνισε μέσα σε δέκα λεπτά ένα χελιδόνι, που θεώρησε φυσικό να πάρει ανάσα στα κλαδιά της.

Δέκα λεπτά ήταν ένας αργός χρόνος για ένα σωστό σαροκοφάγο φυτό. Σε δύο μήνες ο χρόνος μειώθηκε στα τρία λεπτά και οι προτιμήσεις γενικεύτηκαν. Σ' εμένα δεν υπήρχε επιείκεια των παθόντων, των ασθενών, των αδυνάμων.

Η αροκάρια, μετά το ρεκόρ των τριών λεπτών, κέρδισε ύστερα από εβδομάδες το πρώτο της πότισμα. Και το κέρδισε με το σπαθί της. Χωρίς ρατσισμούς, χωρίς κόμπλεξ και μυξοπαρθενισμούς, εξαφάνιζε σίγουρα από κρέας μέχρι μικρά κέρματα. Τα δίδραχμα σε δύο λεπτά. Τα τάλιρα το ίδιο και τα πενηνταράκια σε μισό λεπτό.

Ο φίκος μπέντζαμιν, μια ωραία γλάστρα που μου τη χάρισε η θεία μου Κρεολή στα γενέθλια του δυστυχήματός μου, δηλαδή στις 21 Νοεμβρίου, τη μέρα που η Εκκλησία γιορτάζει τα Εισόδια της Θεοτόκου, αποδείχτηκε ένα υπάκουο αλλά εξαιρετικά κουτό φυτό. Δεν ήταν που αρνιόταν τα μαγνητικά κύματα της συγκίνησής μου, ήταν που τα ρευστοποιούσε, τα διασπούσε –σαν μικρά γυαλιά

από καθαρόαιμο κρύσταλλο-, κι έτσι τα αποδυνάμωνε. Η θέλησή μου πάνω του ήταν ανίσχυρη. Ωστόσο, ο μπέντζαμιν δεν ήταν τελείως κουτός. Παρόλο που ήταν αιθθαλής, όταν του μετέδιδα «αγωνία», έριχνε το ένα τρίτο των φύλλων του. Για να του σταματήσω το πέσιμο, του 'βαζα έναν ροκ δίσκο, ένα ηχητικό χαστούκι στην εφηβική του ευαισθησία. Ακόμα και τώρα πιάνω τον εαυτό μου αδύναμο. Η κανονική μου αντίδραση θα ήταν να τον ξεριζώσω και να τον πετάξω στον δρόμο. Κι όμως, ο μπέντζαμιν παραμένει πιστός, ευνουχισμένος για μεγάλους συγκλονισμούς όπως η αροκάρια, μια πράσινη, αδιάφορη γλάστρα σε μια σκιερή, αφιλόξενη γωνιά της κάμαρης.

Εκείνο το διάστημα άρχισα να τηλεφωνώ και στην Ολυμπιακή για βόμβες. Στόχο είχα πάντα το δεύτερο πρωινό δρομολόγιο της Θεσσαλονίκης –πόλη λέπρα στις αναμνήσεις μου– και ανά δεκαπενθήμερο το δρομολόγιο της Βιέννης. Δεν ξέρω γιατί, αλλά τη Βιέννη τη θεωρούσα πάντα μια πολιτεία σκοτεινού αποκρυφισμού, με πλαστή ταυτότητα σαχλής μουσικόφιλης γεροντοκόρης. Το αποτέλεσμα ήταν μόνο κάποιες καθυστερήσεις και κάτι φιλές ειδησούλες στις εφημερίδες.

Ο τηλεφωνικός κατάλογος, για όλους εμάς τους δυσκοίλιους, αποτελεί μια τεράστια κοινωνική αξιοποίηση. Εγώ πάντως συγκρατούσα ονόματα με πάθος, ακόμα κι αριθμούς, κι όσο πιεζόμουν πάνω από το αδηφάγο στόμιο της λεκάνης, τόσο πιο πολύ η εγκεφαλική ουσία της υστερικής μνήμης μου αποτύπωνε αριθμούς, ονόματα και διευθύνσεις.

Με το τηλέφωνο προσπάθησα να ανακαλύψω τις διευθύνσεις των μητροπολιτών και του οδηγού του μοιραίου αυτοκινήτου. Μεταχειρίστηκα και τις εφτά διαφορετικές φωνές μου για να πείσω κάποιους αιωνόβιους υπαλλήλους της Αρχιεπισκοπής, ή και διαφόρων εκκλησιαστικών οργανώσεων, να μου μιλήσουν για τη ρασοφόρα τετράδα και τον οδηγό. Ο οδηγός ήταν σήμερα καταστηματάρχης κορσέδων για σώματα με δυσπλασία, οι δύο μητροπολίτες είχαν πεθάνει από βαθύ θρησκευτικό γήρας, κι έτσι απέμειναν οι άλλοι δύο. Τρόμαξα να τους εντοπίσω. Ο ένας μόνιαζε λόγω κήλης στη Νάξο, τη γενέτειρά του, μελετώντας ακατάληπτες γραφές περί εξορισμού, κι ο άλλος διοικούσε, όπως μου είπαν, ένα βορειοελλαδίτικο ποίμνιο, κατηγορώντας τους άρρενες για υπερβολική στύση και τις γυναίκες για υπερβολική σεμνότητα. Το φαινόμενο αυτού του ποιμνίου –όπως μου εξήγησε ο πληροφοριοδότης μου, που εξετίμησε τη φωνή της Μελίνας Μερκούρη που του πλάσαρα στο τηλέφωνο– ήταν μοναδικό. Γιατί απ’ τη μια η στύση και απ’ την άλλη η σεμνότης είχαν δημιουργήσει μια παρά φύσιν αφύσικη κατάσταση. Τέλος πάντων, χέστηκα για το ποίμνιο, ο ποιμενάρχης μ’ ενδιαφέρει και ακριβώς απ’ αυτόν άρχισα!

ΕΙΜΑΙ
Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΗΣ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Φαντασία για τέσσερις μητροπολίτες,
έναν οδηγό και μία μερσεντές.

Δέκα χρόνια μουγγαμάρας και υστερικής ανάγνωσης μαθηματικών, με λεπτομερείς παρατηρήσεις φυσικών φαινομένων, δεν στάθηκαν αρκετά για να παραμορφώσουν το εκδικητικό μου μένος για τους πρωταίτιους του δυστυχήματος. Σε έξι εβδομάδες προετοίμασα τρία κιλά σύκο γλυκό. Τα 'βραζα, τα ξανάβραζα και τα δραστηριοποιούσα με επιθετικές τοξίνες, που μου δάνειζε όσες ήθελα το φυτό κάκτος ο τετράψωλος. Μετά την πάροδο του παραπάνω χρονικού διαστήματος το γλυκό «έδεσε». Το σφράγισα με μεγαλοπρέπεια σ' ένα χοντρό φιμέ βάζο και το ταχυδρόμησα, σε ειδική συσκευασία, στη Μητρόπολη του θύτη μου.

Τις λεπτομέρειες της συνέχειας τις διάβασα μία εβδομάδα αργότερα στον Τύπο. Ο «άγιος» βρέθηκε ξυλιασμένος στο γραφείο του, έχοντας κολλημένα στο σώμα του εκατόν είκοσι σύκα, που στο μεταξύ του 'χαν ρουφήξει όλο το αίμα. Ένας γενναίος διάκονος, που προσπάθησε να αποσπάσει ένα σύκο από το κορμί του δεσπότη, είχε την ίδια τύχη με τον νεκρό. Γιατί μόλις ξεκόλλησε το πρώτο σύκο, κι ώσπου να συνέλθει από την έκπληξη, τα εξήντα απ' τα εκατόν είκοσι σύκα σηκώθηκαν ακαριαία και κόλλησαν σαν βεντούζες στο κεφάλι του διακόνου.

Επιτόπου του μυστηριώδους «συκοβόρου» δυστυχήματος έσπευσαν αμέσως οι αρχές, είπε η τηλεόραση, με αμυδρή ειρωνική διάθεση από μέρους της τηλεπαρουσιάστριας. Το χειρότερο, και κάτι που δεν το 'χα προβλέψει, ήταν ότι στην περιοχή του δυστυχήματος ξηλώθηκαν χιλιάδες συκιές, μέσα σ' ένα παραλήρημα φόβου, ενώ εκατοντάδες κουτιά με γλυκό σύκο κάηκαν παραδειγματικά στις πλατείες απ' τα πλήθη που έψελναν «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ τα νικητήρια».

Είναι να μην πάρεις φόρα! Για πρώτη φορά μετά από τόσο καιρό δυστυχίας, περισυλλογής, σοφίας και «πνευματικής ανάστασης», έπαιρνα πραγματικά θάρρος. Τα κομμένα πόδια ήταν σχεδόν μια ιστορία που την είχα μεταθέσει ανώδυνα στον παρθενικό φάκελο του ντροπαλού, φιλήσυχου αγοριού που ήμουν πριν από πολλά χρόνια. Τώρα το θάρρος έσπαζε δυναμικά το φράγμα του φόβου και της απόλυτης μοναξιάς. Το δωμάτιο ηλεκτρίστηκε μ' αυτή την πρώτη δημόσια επιτυχία μου. Την έζησα μόνος. Τη χάρηκα μόνος. Τη διασχέδασα μόνος και άφησα αμυδρά αινίγματα κι απορίες στον αδελφό μου, που, σαν πρακτικός νους άνευ στοιχειώδους φαντασίας, πήγε να χαρεί για πέμπτη φορά σε μία εβδομάδα Φέι Ντάναγουεϊ στο σινεμά.

Δεν ήταν απαραίτητο να δένω στο άρμα μου τον αγαπημένο μου αδελφό. Μικρότερός μου, αρτιμελής και νόστιμος, ζούσε τη ζούλα του μεταξύ μαθηματικών, αφελών σουξέ και κάποιων καλών ανθρώπων –όπως μου είπε–, που τους φωνάζουν ΠΑΣΟΚ. Ευτυχώς, του είχα απαλύνει το βάρος μου. Ήμουν πια κάτι σαν αναγκαίο έπιπλο, προσαρμοσμένο στα γούστα κάθε εποχής, χωρίς ειδικές φθορές, χωρίς ξεχωριστές ανάγκες. Η μαλακία, ας πούμε, ήταν μια

ΤΙΑ ΠΑΝΤΑ
ΜΑΖΙ

ΠΑΖΑΡΙ

Καθώς το ΠΑΣΟΚ έρχεται αργά στην πόλη

ιστορία ερμητικά κλειστή και διεθνώς παραδεκτή για τη μοναξιά των ομοίων μου. Μόνο που εγώ δεν ήμουν όμοιος των ομοίων. Παραθέτω εν ψυχρώ τις δολοφονίες μου, χωρίς να σας εξηγήσω ότι οι γονείς μου είχαν πεθάνει στο μεταξύ. Και σας το γράφω όχι για να επιβαρύνω την ερημιά μου, αλλά για να δώσω, όπως λένε, το γενικό κλίμα της σιωπής που έκλεινε το σπίτι μας.

Λιγόλογος από τη φύση μου, ακόμα και μετά τα δέκα χρόνια αφωνίας, οι μόνες φράσεις που ακούγονταν σταθερά στη διάρκεια της μέρας ήταν κάτι «Πώς πάει;», «Θες τίποτα;», «Φεύγω», «Είδες τα τσιγάρα μου;», «Το Σάββατο κοτόπουλο...», «Αν τηλεφωνήσουν, πες τους αύριο». Δεν τις έλεγα εγώ αυτές τις φράσεις, ο αδελφός μου ήταν ο δράστης. Ποτέ δεν τόλμησε να μου κάνει καμιά απολύτως διάλεξη, ερωτική, πολιτική ή έστω για το σινεμά που είδε ή για τα μαθηματικά που πλάσαρε στους μαθητές του. Ποτέ. Μου αγόραζε όμως ό,τι του έγραφα κάθε πρωί στο χαρτί. Κάθε πρωί κι άλλες, διαφορετικές συνταγές. Χημικά παρασκευάσματα, βίδες, καλώδια, μπαταρίες, βασιλικό πολτό, βιταμίνες, ενέσεις με ισχυρά αντιβιοτικά, ράβδους ασημιού ή άλλα, λιγότερο πολύτιμα, μέταλλα. Δεν ρωτούσε ποτέ τι τα θέλω. Κάποτε που ανησύχησα μήπως είναι πραγματικά ηλίθιος, τον ρώτησα εγώ τι πιστεύει ότι τα κάνω όλα αυτά τα ετερόκλητα πράγματα που μου προμηθεύει. Μου απάντησε ότι σ' αυτό το σπίτι έχουμε δημοκρατία και ξεκαρδίστηκε καλοσυνάτα. Ήταν τέτοιος ο εκνευρισμός μου εκείνη τη μέρα, που το δηλητηριώδες κουμ κουάτ ράγισε σε έξι σημεία τη βαριά πέτρινη γλάστρα του.

Ούτε όμως θέλω να νομίζετε ότι είχα βρει τη χρυσή τομή της ακινησίας δουλεύοντας μόνο το μυαλό. Κάθε άλλο. Ένα

απίστευτα νοήμον καροτσάκι, που είχε αγοραστεί σε μέρες χαλεπές ως αναπηρικό, με βοηθούσε να κάνω χιλιάδες πράγματα που ένα κανονικό δίποδο δεν θα έκανε ποτέ. Είχε πάνω του ενσωματωμένο ασύρματο τηλέφωνο, ενσωματωμένη ατζέντα, ενσωματωμένο Χρυσό Οδηγό, ενσωματωμένη τη φωτογραφία μιας Αμερικανίδας με τουρλωτό κύλο και τη γλώσσα έξω όλο υποσχέσεις, τη φωτογραφία ενός σεξουαλικού συμπλέγματος στη γνωστή στάση του 69 και, τέλος, τη φωτογραφία του οδηγού που με τράκαρε και τώρα πουλούσε κορσέδες και αχανή σουτιέν σε αρχανθρώπους-Ελληνίδες.

Δεν έπρεπε να ξεχάσω ποτέ. Όπως οι Εβραίοι το Ολοκαύτωμα. Ήθελα να 'χω πάντα μια φέτα νωπής εκδίκησης. Κι όσο ζούσαν ο μητροπολίτης κι ο οδηγός, το μυαλό μου δούλευε τραγικά. Μεσ στη δεκαετία της αφωνίας και της περισυλλογής, είχα χάσει λίγο την αίσθηση του χρόνου, του τόπου και της γεωγραφικής μας θέσης. Τους θύτες μου όμως δεν τους ξέχασα ποτέ. Έναν μήνα μετά τη δολοφονία με τα σύκα, είχα ετοιμάσει το επόμενο δώρο μου. Στην αρχή σκέφτηκα να του ταχυδρομήσω πέντε κιλά στραγγαλιστή-νεραντζάκι. Αλλά κάπου μου φαινόταν αποκρουστικό να διασύρω παραδοσιακά ελληνικά γλυκά του κουταλιού. Έτσι, του έστειλα ένα βιβλίο αποκρουφισμού. Του Ενώχ Αρχιδιάν. Ένα βιβλίο που αγόρασα πανάκριβα, κρυφά, από τη γυναίκα ενός συλλέκτη, και που εξιστορούσε βασικές συνταγές για να πας στον διάολο. Κάπως έτσι ήταν το νόημα του από μια ματιά που του 'ριξα. Στο πιο ενδιαφέρον κεφάλαιο, όπου ο Ενώχ Αρχιδιάν ανέλυε ένα κλασικό αφέψημα μετάνοιας, διαπότισα –προσέξτε– όλα τα άρθρα του κεφαλαίου με τη δραστική ουσία μελαντόνα-αγιούτο σε συνδυασμό με έκκριση εκφυλισμένου ευωνύμου. Σε κάθε

άρθρο, δύο ολόκληρες νύχτες, τοποθετούσα ψήγματα από οξύ σε στερεά μορφή.

Το βιβλίο, θαύμα ομορφιάς με το καλοδιατηρημένο, βαρύ του εξώφυλλο, πυρογραφημένο από διάσημους νάνους βιβλιοδέτες της Βενετίας του 1600, έφτασε σε λίγες μέρες στη Νάξο, όπου μόναζε το πουλάκι μου. Πληροφορίες έμαθα πάλι απ' την τηλεόραση, σε έκτακτο δελτίο ειδήσεων.

Ο τέως Μητροπολίτης Νωτιαίων και Απιαίων, Χρυσάνθεμος, βρέθηκε νεκρός στο σπίτι του στη Νάξο, με διάσπαρτα στο πρόσωπό του θανατηφόρα σημάδια από άρθρα της ελληνικής γλώσσας. Ειδικά από «ω» της κλητικής πτώσεως και από «τω» της δοτικής. Τα θανατηφόρα άρθρα είχαν τόση ένταση, ώστε πέρασαν διαμπερώς το κεφάλι του αγίου και κόλλησαν στον τοίχο, σχηματίζοντας τη φράση «Θεός σχωρέσ' τον».

Ομολογώ ότι η χαρά μου ήταν η μισή απ' αυτή που περίμενα, γιατί η πρόβλεψη ήταν να σχηματιστεί η φράση «Δεδικαίωται ο φονιάς».

Απέμεινε ο οδηγός. Τον άφηνα τελευταίο γιατί τον είχα και πιο πρόχειρο. Άλλωστε, σ' αυτόν έκανα και το πρώτο μου πείραμα μετάθεσης συνείδησης, μνήμης και συναισθήματος. Αυτός ήταν ο στόχος. Το πειραματόζωο ήταν η γυναίκα του δεύτερου ρετιρέ της απέναντι πολυκατοικίας, η οποία εξάλλου διέθετε δύο προϊστορικής βαρύτητας βυζιά. Δύο βυζιά που ζούσαν σαν σιαμαία γουρουνάκια κάτω από το προγούλι της. Δύο βυζιά που όταν τα πρωτόδα να σπαράζουν κάτω από ένα καλοκαιρινό νυχτικό, μου 'ρθε αυθόρμητα να τηλεφωνήσω στην Εταιρεία Προστασίας Ζώων να 'ρθει να τα συμμαζέψει. Τότε μου γεννήθηκε η ιδέα να μεταθέσω μέρος απ' τον εαυτό μου, απ' τον ψυχικό και

οργανικό κόσμο μου –εννώ μέσα σ’ αυτόν και τον σεξουαλικό–, στους ενοίκους της απέναντι πολυκατοικίας. Όπως σας είπα, η οδός Κλεμανσώ είναι πολύ στενή κι εγώ κατοικώ στο τελευταίο ρετιρέ, οπότε έχω τη δυνατότητα της θέας και της παρατήρησης.

Ένας χρόνος διεισδυτικής έντασης, δέκα χρόνια απελπιστικά συνειδητής αφωνίας και ατέλειωτες ώρες στοχασμού και μελέτης έφεραν το ποθούμενο αποτέλεσμα. Μια Κυριακή πρωί –ενώ ο αδελφός μου άκουγε την εκπομπή της «Ελληνίδας τραβεστί» μέσα στο μπάνιο, όπου κάθε Κυριακή ξυρίζει τα πόδια του απ’ το γόνατο και πάνω, μια κι έτσι τον θέλει η τελευταία του γχόμενα– κατάφερα, κρυμμένος πίσω απ’ τις κουρτίνες μου, να επιβάλω τη θέλησή μου στο δεξί βυζί της γειτόνισσας.

Την άκουσα που φώναζε στον άντρα της «Τρέξε, χύνεται γάλα!» και είδα ικανοποιημένος το δεξί τεράστιο βυζί να πετά με δύναμη σταγόνες από γάλα στη βεράντα, στις τέντες, στα γεράνια της και στα μούτρα του κατάπληκτου άντρα της. Τη Δευτέρα που ακολούθησε την ανάγκασα να πλάσει μπιφτέκια μεταξύ των βυζιών της, την Τρίτη την έβαλα να σπάσει ξηρούς καρπούς ανάμεσα στα βυζιά, την Τετάρτη στράβωσε έναν ασημένιο δίσκο, πάλι μεταξύ των βυζιών, και την Πέμπτη την έστειλα μαγνητισμένη και χωρίς σουτιέν στο κατάστημα κορσέδων για σώματα με δυσπλασία του υποφάρυγγου θύματός μου.

Το τραχ μου ήταν μοναδικό εκείνο το απόγευμα και το είχα μεταδώσει και στα φυτά. Η αροκάρια Κάντο Χενεράλ έτρεμε σαν να ’χε φάει μπαγιάτικο κρέας. Αναγκάστηκα να τα ποτίσω με χλιαρό νερό και μέλι για να ηρεμήσουν. Το παλιό ρολόι στον τοίχο του λίβινγκ ρουμ χτύπησε εννιά και

Ο αποκεφαλισμός ενός εμπόρου κορσέδων.

η βυζαρού δεν είχε φανεί ακόμη. Ξαφνικά, είδα απέναντι φως. Εκείνη, σαν υπνωτισμένη πάντα, κρατούσε με χέρια χάλκινου αγάλματος το στήθος της. Με τα μάτια στραμμένα προς το παράθυρό μου, βγήκε στο μπαλκόνι κι άνοιξε την γκεσταπίτικη καμπαρντίνα της. Έφριξα από κέφι. Ανάμεσα στις συμπληγάδες-βυζιά υπήρχε το ξεριζωμένο κεφάλι του πρωταίτιου της αναπηρίας μου.

Είχε υπερβάλει στον ρόλο της. Την έστειλα για έναν απλό θάνατο από ασφυξία κι εκείνη έφτασε ως τον αποκεφαλισμό. Τράβηξε απ' τη βυζοχαράδρα της το κεφάλι του τέως πρωκτολάγνου τεκνού και μου το πέταξε στο μπαλκόνι, κάνοντας την αροκάρια να στενάξει από ενδιαφέρον. Ύστερα εκείνη έφυγε κλείνοντας με πάταγο τα παντζούρια της και ξύπνησε χωρίς να θυμάται τίποτε απ' τον απογευματινό αποκεφαλισμό.

«Πάψε να κάνεις σαν λαίμαργη κι ανάγωγη», σφύριξα στην Κάντο Χενεράλ και έβαλα το κεφάλι σ' ένα βάζο Γκαλέ γεμάτο συντηρητικές ουσίες, με την ίδια επιμέλεια που συλλέκτες χειρότεροι από μένα συντηρούν τον εγκέφαλο του Μότσαρτ εδώ και τρεις αιώνες.

Και τώρα ζωή, είπα μέσα μου. Ο κύκλος εκδίκησης είχε κλείσει. Ο κύκλος εκδίκησης που είχε τουλάχιστον μια θέση ιερή στο αναμνησιολογικό μου. Παρήγγειλα πενήντα γλαστράκια με αφρικανικές βιολέτες κι άνοιξα, ύστερα από είκοσι χρόνια, το γυμνασιακό φωτογραφικό άλμπουμ. Θεσ η ταραχή μου απ' τον αποκεφαλισμό, θεσ η συγκίνηση που θυμόμουν τα αρχαία χρόνια του γυμνασίου, τρόμαξα να αναγνωρίσω τη φάτσα μου. Τα πόδια μου! Μου φάνηκε απίστευτο, αλλά ξανάδα τα πόδια μου. Με πόνο και θαμπό βλέμμα. Όπως η Μάρλεν Ντίτριχ θα ξεφύλλιζε τα άλμπουμ με τις διάσημες γάμπες της, έχοντας καρφωμένες στα παπούτσια της δύο γεροντικές γάμπες ζελέ! Είδα και τους συντρόφους μου την εποχή που ακόμη περπατούσα. Τους δύο μεγάλους και πιστούς δίποδους φίλους μου. Τον δίποδο καθηγητή της γυμναστικής, που με φώναζε κοροϊδευτικά «ολυμπιονίκη», ο σιχαμένος! Αλήθεια, τι έγιναν αυτοί οι δύο; Ο Κώστας Μίτσικας και ο Γιώργος Ντούλας. Μαζί στο θρανίο, μαζί στην καζούρα, μαζί ένα διάστημα στο καθηγητικό –και οι τρεις παράλληλο φλερτ του καθηγητάρχη–, μαζί στα πάρτι με την υγρασία του βερμούτ και της σοκολατένιας μαργαρίτας, μαζί στα σλόου υπό την ερεθιστική «Μόνα Λίζα» του Νατ

Κινγκ Κόουλ, μαζί στο Σινεάκ τα πρωινά του σκασιαρχείου και, τέλος, μαζί στις επεισοδιακές μπουρδελότσαρκες, για λόγους καθαρά εγκυκλοπαιδικούς. Πόσο ατέλειωτα μακρινή μου φαινόταν αυτή η φιλία! Άγνωστο πια συναίσθημα, δυσανάγνωστο απ' τη φαιά ουσία του εγκεφάλου, άγνωστη λέξη ακόμα και για τον καλοκάγαθο μπέντζαμιν φίκο. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι μ' εγκατέλειψαν ακριβώς την περίοδο της αφωνίας μου. Ένα διάστημα τηλεφωνούσαν στη μητέρα μου. Ύστερα, όταν πέθανε, στον πατέρα. Ύστερα, όταν παντρεύτηκε ο πατέρας τη μητριά μου, σ' αυτή. Κι ύστερα, όταν πέθανε ο πατέρας και σκότωσα τη μητριά μου, πείθοντάς την ότι είναι κατσαρίδα και σαν τέτοια έπρεπε να πει δύο φιάλες αεροζόλ, τηλεφωνούσαν στον αδελφό μου. Τέλος σιώπησαν. Ξέχασαν, βαρέθηκαν, πείστηκαν ότι έχασα τη μάχη της επικοινωνίας και ποτέ κανείς δεν εμφανίστηκε στον ορίζοντα. Με τις πενήντα αφρικανικές βιολέτες, σε γλαστράκια, θέλησα να κάνω μια θριαμβευτική επιστροφή στα νιάτα μου.

Πενήντα βιολέτες, πενήντα ονόματα χαμένα στην Αθήνα ή ποιος ξέρει πού αλλού. Οι γλαστρούλες θα ζωντάνευαν κάθε αίσθημα συμπόνιας, αγάπης –άλλη λέξη χαμένη στον βόθρο των αναμνήσεων– και, γιατί όχι, φιλίας.

Ο αδελφός μου βρήκε πολύ διασκεδαστικό ότι του παρήγγειλα πενήντα αφρικανικές βιολέτες και προσπαθούσε να μου παραστήσει τον χαριτωμένο, λέγοντας ότι ο θεός Έρως χτυπά την πόρτα μας και άλλες τέτοιες μαλακίες. Για να του κόψω τη φόρα, του παρήγγειλα κι εκατό πλάκες ατσάλι του 0,1 χιλιοστού, για μια κολεξιόν από ωρολογιακές βομβίτσες που ήθελα να ετοιμάσω κατεπειγόντως.

Το τεράστιο πρόβλημα που αντιμετώπισα με τις

αφρικανικές βιολέτες ήταν ότι είχα να κάνω με βρομοκαθίκια. Τα πιο χυδαία φυτά. Τα πιο αναρχικά. Κακοί δέκτες με όμορφα λουλούδια σε αποχρώσεις του μοβ. Δέκα ημερών πειραματισμοί απέδειξαν ότι όποιος λάβαινε μια τέτοια γλάστρα θα προσπαθούσε να θυμηθεί κάτι αόριστα. Όχι εμένα. Είχα καιρό να απελπιστώ έτσι, αγωνιζόμενος για δήθεν ευγενή αισθήματα. Είχα πολλά χρόνια να κλάψω και τώρα έχυσα του κόσμου τα δάκρυα. Στην αρχή μου έκανε εντύπωση, γιατί όπου έπεφταν δάκρυα άνοιγαν τρύπες σαν δραχμές, λες κι έπεφτε δραστικό οξύ. Όμως, σε λιγότερο από μισό λεπτό, από κάθε τρύπα έβγαινε μια γλυκερή μυρωδιά, σαν να τηγανίζονταν πατάτες μέσα σε άρωμα Όπιουμ, κάτι που διαπερνούσε το καύκαλο του κρανίου μέσα απ' τον δαίδαλο των ρουθουνιών κι έφτανε σαν γνώση φωτεινή στον εγκέφαλο, σχηματίζοντας –με αρχικό συναίσθημα τον οίκτο, ύστερα τον έρωτα, ύστερα την τύψη, ύστερα το ενδιαφέρον κι ύστερα τη φιλία– το πρόσωπό μου την εποχή που ήμουν ένα ξένοιαστο αγόρι δίποδο. Επιτέλους!

Εκείνη την εβδομάδα σφίχτηκα όσο ποτέ. Ήθελα να τελειώσω γρήγορα το υλικό που θα πότιζα τις ρίζες των πενήντα γλαστρών. Το πρωί έκλαιγα συστηματικά. Θυμόμουν, ή έκανα πως θυμόμουν, σκηνές τρυφερές απ' τα πρώτα παιδικά μου χρόνια: τη μητέρα, πεντάμορφη μέσα στα τουίντ ταγέρτης, να μ' αγκαλιάζει καθώς επέστρεφα απ' το σχολείο λαχανιασμένος, με τα ξανθά τσουλούφια μου να ανεμίζουν τον πατέρα, μισοπεθαμένο μετά από οχτώ μέρες δυσκολιότητας, να παραδίδεται σε μια μέγαιρα νοσοκόμα για το πέμπτο κλύσμα· τον αδελφό μου μωρό στο καρότσι κι εμένα να θέλω να του ρίξω στα δακρυσμένα μάτια του μαύρο πιπέρι, μια και μου φαίνονταν σαν κατάμαυρες σούπες. Κι ύστερα η Άννα χαμένη στον ορίζοντα της σιωπής μου. Το μοναδικό κορίτσι που αγάπησα απόλυτα και ολοκληρωτικά. Ευτυχώς λυτρώθηκε από μένα μ' εκείνο το σατανικό κόλπο της αφωνίας μου. Στην αρχή την είχα κολαούζο δίπλα μου. Τρυφερή, νέα, υπέροχη, εθελόντρια, απελπισμένη. Όταν είδε πως η βουβαμάρα μου δεν είχε τέλος, σιγά σιγά χάθηκε. Σαν τη δυνατή βροχή μιας βραδιάς, που στο καθάριο πρωινό της άλλης μέρας έχει αφήσει τα νωπά σημάδια της στο χώμα. Μικρές συγκινητικές υγρασίες. Έτσι και η Άννα. Δεν

θέλησα ποτέ να μάθω τι απέγινε. Και δεν επέτρεψα σε κανέναν να μου πει. Και να τώρα που έκλαιγα για ό,τι χάθηκε. Για όλα εκτός απ' τα πόδια μου.

Δύο βάζα δάκρυα ήταν αρκετά. Υπερβολική ποσότητα θα έλεγα, μια και κάθε σταγόνα έπρεπε να πέφτει σωστή στην αναλογία του πιο πολύπλοκου παρασκευάσματός μου.

Δύο κουταλάκια ήταν το ιδανικό για κάθε ρίζα αφρικανικής βιολέτας. Το πρωί, όπως σας είπα, επί μία εβδομάδα, έκλαιγα για να μαζέψω το πολύτιμο υλικό. Το μεσημέρι αντάλλασσα τις τετριμμένες κουβέντες με τον αδελφό μου, που έκανε χιούμορ ο ηλίθιος —όπως «Πες αλεύρι, η αφρικανική βιολέτα σε γυρεύει»—, και το απόγευμα, όταν ξανάμυνα μόνος εν μέσω φυτών, μπουκαλιών και τη μερική θέα της οδού Κλεμανσώ, έφαχνα μανιωδώς για τις διευθύνσεις των συμμαθητών μου. Είκοσι χρόνια είναι πολλά. Ένας μικρός θάνατος. Με το ζόρι ανακάλυψα δεκαοχτώ από τους πενήντα. Και από τους δύο φίλους μου τον έναν, τον Ντούλα. Στον Πειραιά, οδοντογιατρό. Μου φάνηκε παράξενο, γιατί τον περίμενα πιο επεισοδιακό, πιο μαχητικό. Τα δόντια είναι τα πιο παθητικά μας μέλη. Ένας καρδιολόγος, ας πούμε, έχει σοβαρούς λόγους να κονταροχτυπηθεί με μια δύστροπη καρδιά. Ενώ ένας οδοντογιατρός... Τέλος πάντων! Τις αμπελοφιλοσοφίες μου τις ψιθύριζα και δυνατά, να τις ακούν τα φυτά να μαθαίνουν... Πάνω στην εβδομάδα ήμουν έτοιμος. Απέμενε η αποστολή. Έτσι, ξαναθυμήθηκα το πείραμα της βυζαρούς, το πείραμα της μετάθεσης συνείδησης και γνώμης. Αποφάσισα να εξαντλήσω τις δυνατότητές μου για επιρροή, αυτή τη φορά μαζικά, στους ενοίκους της απέναντι πολυκατοικίας.

Ξανάπεσα σε περισυλλογή. Ξαναβυθίστηκα στους γκρίζους τοίχους, στα φωτισμένα παράθυρα, στις σκιές των δωματίων... Έριξα τις τρομακτικές ξι μ' ένα αυτοσχέδιο πιστολάκι, πανομοιότυπο με σεσουάρ για τα μαλλιά, στα απέναντι διαμερίσματα, δημιουργώντας αρχικά την εντύπωση κάποιου αόριστου φόβου. Τον φόβο εκείνο που κάνει τα σκυλιά να ουρλιάζουν, τ' αβγά στα φυγεία να πετρώνουν και τα μωρά να κλαίνε με στεγνό κωλαράκι.

Ήθελα να περάσω δραστικά στην αδιάφορη ζωή της απέναντι πολυκατοικίας. Ήθελα, ας το πω καθαρά, μια συντροφιά που θα συμμερίζεται τις ευθύνες μου. Τη μοναξιά του δολοφόνου. Το πάθος και την αναισθησία. Τη μανία για καταστροφή, με πλήρες ελεγχόμενο διανοητικό σύστημα. (Τρελαίνομαι για μελοδραματισμούς κι ένας καλός δολοφόνος χρειάζεται κατά βάθος πολύ μελόδραμα, έστω κι αν ανήκει στους «τσικό» δολοφόνους, μ' έναν συμπαθητικούλη φόνο.) Και πέρασα. Οι τρομακτικές ξι, επίτευγμα της πολυετούς μελέτης και μιας ιδιαίτερα εμπνευσμένης στιγμής, έφεραν το πρώτο θεαματικό αποτέλεσμα.

Γύρω στις δέκα το πρωί μιας Τρίτης, μια ένοικος του δεύτερου ορόφου, σαρανταπεντάρα, σκαρφάλωσε έντρομη στην ταράτσα της απέναντι πολυκατοικίας φωνάζοντας ακαταλαβίστικες λέξεις, που ανάμεσά τους ξεχώριζες ολοκάθαρα τη λέξη «βιολέτα»...

Με τη «βιολέτα» στο στόμα, πέρασε τα χοντρά πόδια της πάνω απ' το προστατευτικό κάγκελο της ταράτσας, έτοιμη να πέσει στον πάτο της οδού Κλεμανσώ. Αστραπιαία τη συγκράτησα με τα μαγνητικά μου ρευστά, που πρέπει να 'τανε σε φοβερή ένταση εκείνη τη στιγμή. Κοκάλωσα με τα μάτια φλογισμένα και προκλητικά στραμμένα προς το

παράθυρό μου. Έναν πόντο πιο πέρα απ' τη σάπια παντόφλα της έχασκε το κενό, με φόντο ένα σωρό τρομαγμένα στόματα που φώναζαν:

«Κάνε κουράγιο, η ζωή θέλει σθένος. Σκέψου τον άντρα σου. Το παιδί σου...»

Ανεπηρέαστη από τις εκνευριστικές προτροπές των από κάτω, συνέχιζε να κοιτάζει προς εμένα, ουρλιάζοντας με κοντράλτα φωνή «Βιολέτα! Βιολέτα!».

«Βγάλε τον σκασμό, φακλάνα!» φώναξα μ' όλη μου τη δύναμη, ενώ αφηρημένα άγγιζα το παλιό και ξεκουτιασμένο κλαδί της Κάντο Χενεράλ, που επωφεληθήθηκε να μου δαγκάσει το μικρό δάχτυλο όλο λύσσα. Έβγαλα έναν υστερικό ήχο πόνου, ξαφνιασμένος από την επιθετικότητα της αροκάριας. «Είσαι μια καλή σκύλα. Μπράβο», της είπα ξέπνοα ενώ το αίμα έτρεχε ρυθμικά, σχηματίζοντας μεγάλες βυσιινιές σταγόνες.

Τότε άκουσα εκατό ταυτόχρονα ουρλιαχτά απ' τον δρόμο. Ήταν μισό λεπτό που η γυναίκα ξέφυγε από την προσοχή μου κι έπεφτε με τα πόδια και τα χέρια απλωμένα, σαν τερατώδης σαύρα, προς τα κάτω. Ενστικτωδώς αγωνίστηκα να προβάλω όση θέληση είχα, σαν εμπόδιο στον νόμο της βαρύτητας. Δάγκωσα τα χείλη μου δυνατά και άκουσα τώρα ένα μεγαλοπρεπές «κρακ» και ξανά «κρακ», σαν κάποιος κεραυνός να ξέσχιζε χιλιόμετρα σεντονιών.

Βγήκα στο μπαλκόνι τρέμοντας από περιέργεια και είδα τη σαρανταπεντάρα να τραμπαλίζεται σαν παρδαλή κουράδα πάνω στην τέντα ενός ζαχαροπλαστείου. Στο μεταξύ, είχε σκίσει τέσσερις τέντες σπιτιών και είχε παρασύρει στον κατήφορο μια ζαρντινιέρα με κάκτους, που τώρα ήταν καρφωμένοι στον κώλο της. Η καρδιά μου ήρθε στη θέση της.

Μούχρωμα στο καθιστικό.

Κάτω το κοινό χειροκρότησε, λίγο απογοητευμένο απ' την ανώμαλη προσγείωση.

«Τύχη η πουτάνια!...» πρόφεραν μερικοί.

«Αν δεν έρθει η ώρα σου...» μουρμούριζαν άλλοι, που είχαν προετοιμαστεί να δουν σε πρώτο πλάνο ορθάνοιχτο το ανεγκέφαλο κεφάλι της.

Μες στη σύγχυση κάτι άστραψε περίεργα κι ανησυχητικά στα μάτια μου. Δεν μπόρεσα να καταλάβω με την πρώτη τι ήταν αυτή η ανησυχία, αλλά ναι, το αισθανόμουν, ήταν κάτι απροσδόκητα κακό. Σαν να πλανιόταν στην ατμόσφαιρα ένας μαγνήτης φορτισμένος με ραβδώσεις τρόμου. Ξανάσυρα το καρότσι μου στα κάγκελα του μπαλκονιού και τότε πρόσεξα ότι με κοίταζε απ' τον απέναντι τρίτο όροφο ένα κορίτσι ίσαμε δεκαπέντε χρονών. Είχε μια περίεργα απορημένη όσο και σοβαρή έκφραση και δυο μάτια γαλάζια σαν ατσάλι, απ' αυτά που οι συγγραφείς ντοκουμέντων αποδίδουν στους αξιωματικούς του Γ' Ράιχ. Τα μάτια αυτά με πάγωσαν, αλλά τα κοίταξα θαρραλέα, βάζοντας για ενίσχυση και το πιο αινιγματικό μου χαμόγελο. Το κοριτσάκι έστρεψε τους ανατριχιαστικούς του βολβούς αλλού, προφανώς ντροπιασμένο απ' την αδιακρισία τού... να παρατηρεί μέρα μεσημέρι το ρετιρέ ενός ξένου.

Ταραγμένος μπήκα μέσα, έκλεισα την μπαλκονόπορτα, ήπια ένα ποτήρι λικέρ παρφέ αμούρ και άρχισα με μαθηματικές μεθόδους να συστηματοποιώ τους βαθμούς ελέγχου μου πάνω σε άγνωστα πρόσωπα. Δεν είναι τα πάντα τόσο εύκολα, σκέφτηκα, ούτε όλοι είναι μητροπολίτες, να πεθαίνουν εφετζίδικα με μερικά κιλά αιμοβόρα σύκα.

Έπρεπε να συντονίσω τις προσπάθειές μου ώστε να μην ξαναγίνουν λάθη και υπερβολές. Μπορούσα. Αυτό ήταν

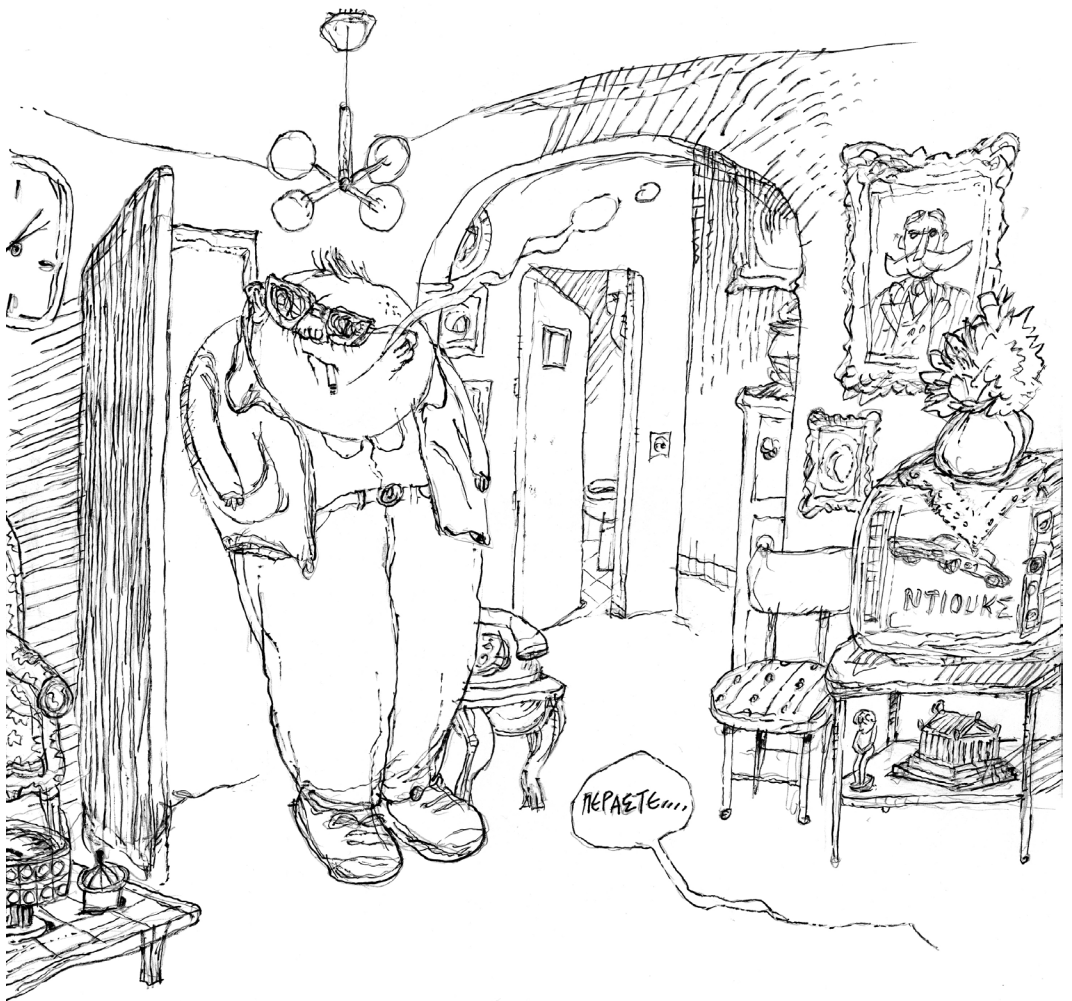
σίγουρο, γιατί είχα το λαμπρό παράδειγμα της δολοφόνου βυζαρούς. Ξέχασα να σας πω πως το αποκεφαλισμένο πτώμα οι εφημερίδες το απέδωσαν σε αιρετικούς απροσδιόριστης φυλής, μη αποκλειομένου του ενδεχομένου και κάποιων μασόνων ακροδεξιών, με άμεση εξάρτηση από τον αρχιμασόνο-αποκρουφιστή του Σικάγου, Ντιλάιλα Τσιμπούχ. Για όλα, ευτυχώς, υπάρχουν πιστευτές εξηγήσεις!

Έπρεπε τώρα πια το παράδειγμα της βυζαρούς να με οδηγήσει στο αποτέλεσμα που ήθελα. Να δραστηριοποιήσω νέους συνεργάτες, πρόθυμους εκτελεστές. Η φιλοδοξία μου ήταν τέτοια –αχ, κακά τα ψέματα, παρέμενα πάντα ένας αδιόρθωτος ρομαντικός φιλόδοξος– που, σαν επίδειξη γνωριμίας και υποταγής, ονειρευόμουν τους μισούς τουλάχιστον γείτονές μου να μεταφέρουν ό,τι πιο ευγενικό είχα εφεύρει στα χρόνια της εκπολιτιστικής αναπηρίας μου: τις αφρικανικές βιολέτες των εφηβικών συναισθημάτων.

Ας το 'παιρνα, στο κάτω κάτω, απόφαση. Άλλο οι γείτονες κι άλλο οι παλιοί συμμαθητές κι ο ένας μου φίλος, ο οδοντογιατρός. Τι να κάνουμε, αναγκάστηκα να επιστρατεύσω αχθοφόρο. Τρόπος του λέγειν, δηλαδή. Ο Χρυσός Οδηγός μου πρόσφερε στο λήμμα «Μεταφοραί» ένα κάρο καλούς και πρόθυμους αχθοφόρους. Τυχαία, αλλά πάντα διαισθητικά, διάλεξα ένα όνομα. Έγινε έξαλλος όταν του είπα ότι θα μετέφερε αφρικανικές βιολέτες, αλλά πείστηκε με μια τεράστια αμοιβή.

«Θα με πάρουν για πούστη αν με δουν κοτζάμ μασίστα να κουβαλώ γλαστράκια», μου είπε, «αλλά σε λυπάμαι... Από τι το 'παθες;» με ρώτησε με εγκληματική συμπόνια.

«Από τις ωθήκες μου...» του 'πα με φωνή εκφωνητή ειδήσεων και τσακίστηκε να τρέξει στις διευθύνσεις που του έδωσα.

ΠΡΑΞΤΕ...

Ένας ευπροσήγορος ομοφοβικός μεταφορέας.

Η εντολή ήταν σαφής. Τα γλαστράκια θα τα έδινε στον παραλήπτη χωρίς καμιά απολύτως εξήγηση, με τη μοναδική φράση «Για σας». Τίποτ' άλλο. Για να μάθει ο μεταφορέας το «για σας», του 'κανα ένα ολόκληρο απόγευμα πρόβα. Κρετίνος από κούνια, στο τέλος μου το έλεγε «γεια σας». Κάποια στιγμή μου ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι και λίγο έλειψε να του ρίξω στη μούρη τη γλάστρα με την Κάντο Χενεράλ να τον κάνει ζόμπι, αλλά επικράτησε η λογική με ένα εσωτερικό «άντε και γαμήσου».

Τα αποτελέσματα απ' τις αφρικανικές βιολέτες φάνηκαν αμέσως την άλλη μέρα. Από τις έξι τα χαράματα χτυπούσε το τηλέφωνο. Στο ακουστικό άκουγα διάφορες άγνωστες φωνές, αλλοιωμένες απ' το κλάμα κι απ' τη συγκίνηση, που μου δήλωναν τα ονόματά τους, την αγάπη τους, τον έρωτά τους κι ήταν έτοιμες –οι φωνές– να πέσουν ακόμα και στη φωτιά για μένα.

Στην αρχή μου φάνηκε σαν εφιαλτική φάρσα. Γιατί οι φωνές είχαν μια απάνθρωπη τρυφερότητα, λες κι ήταν προορισμένες να θερμάνουν κάποιο σπάνιας ράτσας κοτόπουλο, που μόλις είχε εκκολαφθεί απ' το αυγό και κρύωνε. Οι μισοί απ' αυτούς που τηλεφωνούσαν είχαν τα ονόματα των συμμαθητών μου, αλλά αυτές οι φριχτές φωνές δεν θύμιζαν τίποτα. Κάπου ήταν όλες ίδιες, όλες αντρικές, με έναν βαθύ εκφυλισμό στον τονισμό, έτσι καθώς έφταναν ως το αφτί μου μέσα από ατέλειωτους λυγμούς πρωί πρωί. Δεν θυμάμαι τι απαντούσα σ' όλο αυτό τον ακατάσχετο θρήνο. Ίσως κάτι κοινότοπο, εύκολο, αρκεί να τις ξεφορτωνόμουν. Ο αδελφός μου, που ξυριζόταν τραγουδώντας αντάρτικα τραγούδια στο μπάνιο, διασκέδαζε με τα απανωτά κουδουνίσματα, γιατί, περιττό να σας πω, οι ίδιοι και ξανά οι ίδιοι

τηλεφωνούσαν για να επαναλάβουν το τροπάρι. Δεν άντεχα άλλο. Με μίσος πέταξα στη λεκάνη της τουαλέτας όσες αφρικανικές βιολέτες περίσσεψαν, τραβώντας με λύσσα το καζανάκι, τόσο που μου απέμεινε η λαβή στο χέρι. Άσε που γρήγορα έφραξε η λεκάνη και το νερό άρχισε να ανεβαίνει ως επάνω αφρίζοντας, σαν να 'χε καταβροχθίσει χιλιάδες Άλκα Σέλτζερ!

Τα τηλεφωνήματα πλήθυναν ως το μεσημέρι. Ο εφιάλτης συνεχιζόταν, χωρίς στο μεταξύ να 'χει δώσει σημεία ζωής ο φίλος μου ο οδοντογιατρός. Γύρω στις τρεις ανακάλυψα ότι ο μεταφορέας έκανε λάθος, γιατί μια γυναίκα άρχισε να με παρακαλεί σφαδάζοντας να τη συγχωρήσω που είκοσι χρόνια δεν με σκέφτηκε ούτε μια στιγμή. Όταν τόλμησα να ρωτήσω το όνομά της και ποια ήτανε, μου απάντησε πως ήταν οδοντογιατρός, πανέτοιμη να χώσει τα δάχτυλά της στα γυμνά καλώδια του ηλεκτρικού και να πεθάνει για εξιλέωση. Ήξερε τα πάντα για μένα, απ' τη στιγμή που η γλάστρα με τα καταραμένα φυτά, από λάθος του θεόβλακα μεταφορέα, είχε μπει στο σπίτι της.

Ήταν η χειρότερη απ' όλους, γιατί μου έκανε και φριχτές οδοντιατρικές προτάσεις. Μέχρι που μου 'ταζε δόντια φυτευτά, δόντια βιδωτά, δόντια από μπριγιάν και δόντια εφοδιασμένα με τρανζίστορ, που να πιάνουν όλα τα ελληνικά ραδιοφωνικά προγράμματα συν τους πειρατικούς σταθμούς. Ούρλιαζε τόσο πολύ στο ακουστικό, που το κρατούσα σε μισό μέτρο απόσταση και πάλι μου φαινόταν ανυπόφορη. Εκλιπαρούσε για μια λέξη-επιθυμία που θα την εξιλέωνε.

«Μη σκας», της είπα στο τέλος χάνοντας την ψυχραιμία μου. «Πιάσε τα καλώδια να ηρεμήσουμε μια και καλή».

Άκουσα ένα τιτάνιο «ευχαριστώ» κι ύστερα ένα παρατεταμένο ανθρώπινο βέλασμα, που κατέληξε σε θλιβερό τσιτσιρίσιμα, όπως όταν ροδοψήνεται το βούτυρο στο τηγάνι περιμένοντας τα αβγά.

Ρυάκια ιδρώτα έτρεχαν στη ραχοκοκαλιά μου απ' τον πανικό. Είχα πια σε μόνιμη βάση κατεβασμένο το ακουστικό, μην τολμώντας να αντιμετωπίσω άλλες τύψεις, άλλες αγάπες, άλλες αναμνήσεις. Τότε μόνο θυμήθηκα τις σημειώσεις μου, που προέβλεπαν τη διάρκεια ενέργειας του παρασκευάσματος που 'χα ρίξει στα φυτά. Ευτυχώς ήταν για είκοσι τέσσερις ώρες. Σε λίγο το σκοτάδι τρύπωνε με απελπισία στο δωμάτιο. Αποφάσισα να υποφέρω κι άλλα τηλεφωνήματα, κι άλλες αγωνίες. Ποτέ δεν ένιωσα περισσότερο μόνος. Τόσο φριχτά μόνος. Σ' ένα απ' τα απανωτά τηλεφωνήματα άκουσα ψύχραιμη τη φωνή του αδελφού μου. Ήθελε να του ανάψω το θερμοσίφωνο. Με ρώτησε αν ήθελα τίποτα κι ύστερα έκλεισε.

Αυτό με συνέφερε κάπως. Έψαξα, βρήκα τον αριθμό τηλεφώνου του φίλου μου του οδοντογιατρού και του τηλεφώνησα. Ναι, ήταν η ίδια φωνή. Φυσική, συμπαθητικά ξένη, με ενδιαφέρον, σαν να διαισθανόταν τον πανικό στην άλλη άκρη. «Θέλετε τίποτα;» ξαναρώτησε. Είπα «Όχι, ευχαριστώ» κι έκλεισα.

Κοιμήθηκα μες στον πιο λασπωμένο ύπνο της ζωής μου. Μια λευκή σελίδα μαθητικού τετραδίου ήταν όλο κι όλο το όνειρο που είδα. Κι ο εφιάλτης μου η ίδια μου η υπογραφή με γράμματα μαθητή πρώτης δημοτικού, παρμένα από το κυριλλικό αλφάβητο.